

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

A7-0368/2010

13.12.2010

SPRÁVA

s návrhom odporúčania Európskeho parlamentu Rade o prebiehajúcich rokovaníach o rámcovej dohode medzi EÚ a Líbyou (2010/2268(INI))

Výbor pre zahraničné veci

Spravodajkyňa: Ana Gomes

OBSAH

	strana
NÁVRH ODPORÚČANIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU RADE.....	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	9
NÁVRH ODPORÚČANIA B7-0615/2010	13
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	16

NÁVRH ODPORÚČANIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU RADE

o rokovaníach o rámcovej dohode medzi EÚ a Líbyou (2010/2268(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na návrh odporúčania pre Radu, ktorý predložila Ana Gomes v mene skupiny S&D, o prebiehajúcich rokovaníach o rámcovej dohode medzi EÚ a Líbyou (B7-0615/2010),
- so zreteľom na závery Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy z 15. októbra 2007 o otvorení diskusie týkajúcej sa rámcovej dohody medzi EÚ a Líbyou, ako aj na závery Európskej rady z 18. – 19. júna a 29. – 30. októbra 2009 o politikách súvisiacich s migráciou,
- so zreteľom na memorandum o porozumení, ktoré spoločne podpísali komisárka Ferrerová-Waldnerová a minister pre európske záležitosti El Obeidí 23. júla 2007,
- so zreteľom na prebiehajúce rokovania medzi EÚ a Líbyou o rámcovej dohode,
- so zreteľom na akčný plán pre Bengházi zameraný na HIV, spustený v novembri 2004,
- so zreteľom na súčasnú praktickú spoluprácu EÚ a Líbye týkajúcu sa migrácie a na program spolupráce v oblasti migrácie, ktorý Komisia a Líbya podpísali 4. októbra 2010,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z 10. decembra 1948,
- so zreteľom na Ženevský dohovor z 28. júla 1951 a na Protokol o štatúte utečencov z 31. januára 1967,
- so zreteľom na viaceré nástroje v oblasti ľudských práv, ktoré Líbya podpísala, ako Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (1970), Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (1970), Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (1968), Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (1989), Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (1989), Dohovor o právach dieťaťa (1993) a Medzinárodný dohovor o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín (2004),
- so zreteľom na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN 62/149 z 18. decembra 2007, v ktorej sa vyzýva na moratórium na trest smrti, a rezolúciu Valného zhromaždenia OSN 63/168 z 18. decembra 2008, v ktorej sa vyzýva na uplatňovanie rezolúcie Valného zhromaždenia 62/149 z roku 2007,
- so zreteľom na Africkú chartu ľudských práv a práv národov a jej protokol o zriadení Afrického súdu pre ľudské práva a práva národov, ktoré Líbya ratifikovala 26. marca

1987 a 19. novembra 2003,

- so zreteľom na Dohovor Africkej únie, ktorým sa riadia osobitné aspekty problémov utečencov v Afrike zo septembra 1969, ktorého je Líbya zmluvnou stranou od 17. júla 1981,
  - so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2007 o odsúdení zdravotníckeho personálu v Líbyi na trest smrti¹ a na uznesenie zo 17. júna 2010 o popravách v Líbyi²,
  - so zreteľom na článok 121 ods. 3 a článok 97 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A7-0368/2010),
- A. keďže napriek pretrvávajúcej autoritárskej vláde a systematickému porušovaniu medzinárodných dohôd o základných právach a slobodách Líbya prehĺbila obchodné a politické vzťahy s členskými štátmi EÚ a ako partner EÚ zohráva úlohu v stredozemskom regióne a Afrike v širokej škále otázok majúcich vplyv na bezpečnosť a stabilitu, najmä pokiaľ ide o migráciu, verejné zdravie, rozvoj, obchodné a hospodárske vzťahy, zmenu klímy, energetiku a kultúrne dedičstvo,
- B. keďže viacero členských štátov EÚ má úzke vzťahy s Líbyou, pričom spoločnosti a banky v jednotlivých štátoch slúžia ako prostriedok na finančné investície Líbye v Európe, a keďže 30. augusta 2008 Taliansko podpísalo s Líbyou zmluvu o priateľstve upravujúcu vzťahy v rôznych oblastiach vrátane spolupráce v oblasti riadenia migrácie a finančného odškodnenia za vojnu a koloniálnu nadvládu; keďže 9. novembra 2010 taliansky parlament požiadal vládu o revíziu tejto zmluvy,
- C. keďže rámcová dohoda medzi EÚ a Líbyou, o ktorej sa v súčasnosti rokuje, sa vzťahuje na celý rad oblastí, a to od posilnenia politického dialógu až po riadenie migrácie, rozvíjanie obchodných a hospodárskych vzťahov, energetickú bezpečnosť a zlepšovanie spolupráce v rôznych odvetviach, keďže sa očakáva, že rámcová dohoda poskytne príležitosť zintenzívniť politický dialóg medzi Líbyou a EÚ,
- D. keďže dodržiavanie ľudských práv, demokracie a zásad právneho štátu, ako aj nesúhlas s trestom smrti sú základné zásady EÚ; keďže Parlament sa výrazne angažuje za všeobecné zrušenie trestu smrti a opakovane naliehavo vyzval na zrušenie rozsudkov smrti a prepustenie z väzenia piatich bulharských zdravotných sestier a palestínskeho lekára, ktorí boli väznení v Líbyi niekoľko rokov, a zároveň odmieta popravy líbyjských občanov a občanov iných krajín, ktoré boli v Líbyi vykonané,
- E. keďže Líbya ratifikovala Dohovor Africkej únie, ktorým sa riadia osobitné aspekty problémov utečencov v Afrike a v ktorom sa v článku 8 zdôrazňuje, že tento dohovor je v Afrike účinným doplnkom Dohovoru OSN o utečencoch z roku 1951 a že jeho členské štáty by mali spolupracovať s Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov

---

¹ Ú. v. EÚ C 244E, 18.10.2007, s. 208.

² Prijaté texty, P7_TA(2010)0246.

(UNHCR); keďže však Líbya neratifikovala Dohovor OSN o utečencoch z roku 1951, ktorý ako jediný medzinárodný dohovor poskytuje dôsledné vymedzenie pojmu utečenec a ktorý sa má doplniť o právne záväzné ochranné opatrenia a osobitný mechanizmus monitorovania zo strany Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov,

- F. keďže existuje množstvo dôkazov o tom, že v Líbyi je rozšírená diskriminácia migrujúcich pracovníkov na základe ich národnosti alebo etnického pôvodu, a osobitne prenasledovanie afrických migrujúcich pracovníkov na základe rasového pôvodu, a keďže Európsky parlament je vážne znepokojený správami o sexuálnom násilí voči ženám,
- G. keďže článok 19 ods. 2 Charty základných práv EÚ zakazuje akýkoľvek odsun, vyhostenie alebo vydanie do štátu, v ktorom existuje vážna hrozba, že príslušná osoba bude vystavená trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu,
- H. keďže Líbya bola 13. mája 2010 zvolená za člena Rady OSN pre ľudské práva a ratifikovala niekoľko nástrojov v oblasti ľudských práv a keďže v dôsledku toho má konkrétne medzinárodné právne záväzky týkajúce sa dodržiavania ľudských práv, ale doteraz sa jej nepodarilo prijať konkrétne opatrenia, ktorými by zlepšila svoje výsledky v oblasti ľudských práv a začala skutočnú spoluprácu s orgánmi OSN pre osobitné postupy a zmluvy; keďže ľudské práva sú nedeliteľné a aj napriek tomu, že vďaka rozdeľovaniu národného dôchodku štátom sa občania Líbye a cudzinci žijúci v Líbyi tešia z viacerých hospodárskych a sociálnych výhod, nepožívajú väčšinu občianskych a politických práv, konkrétne slobodu prejavu, zhromažďovania a združovania, právo na spravodlivý proces, pracovné práva, práva žien a právo na slobodné voľby, a keďže sa často objavujú prípady svojvoľného zadržovania, mučenia, nedobrovoľného zmiznutia a diskriminácie, ktoré osobitne postihujú migrantov,
- I. keďže výkon štátnej moci v Líbyi sa nezakladá na zásadách právneho štátu alebo demokratickej zodpovednosti a viedol k svojvoľnému a nepredvídateľnému správaniu voči cudzincom a zahraničným záujmom, ako ukázal nedávny prípad švajčiarskych obchodníkov a cudzincov odsúdených za bežnú trestnú činnosť, ktorých totožnosť nebola zverejnená,
  - 1. v súvislosti s prebiehajúcimi rokovaniami o rámcovej dohode sa obracia na Radu s týmito odporúčaniami:
    - (a) berie na vedomie nedávne rozhodnutie Rady konečne umožniť obmedzenému počtu poslancov Parlamentu prečítať si mandát Komisie na rokovania o rámcovej dohode medzi EÚ a Líbyou; vyjadruje však poľutovanie nad meškaním tohto rozhodnutia a žiada, aby bolo Európskemu parlamentu v súlade s článkom 218 ods. 10 Zmluvy o fungovaní EÚ, v ktorom sa uvádza, že Parlament musí byť ihneď a v plnom rozsahu informovaný vo všetkých etapách konania, udelené právo prístupu k mandátom týkajúcim sa všetkých medzinárodných dohôd, o ktorých sa práve rokuje;
    - (b) víta otvorenie rokovaní medzi EÚ a Líbyou ako krok k vytvoreniu nového vzťahu EÚ so stredozemským regiónom a s Afrikou; považuje spoluprácu s Líbyou za užitočnú pri riešení takých otázok, akými sú bezpečnosť a stabilita, migrácia, verejné zdravie, rozvoj, obchod, zmena klímy, energetika a kultúra;

- (c) naliehavo žiada Radu a Komisiu, aby Líbyi rozhodne odporúčali ratifikovať a uplatňovať Ženevský dohovor o utečencoch z roku 1951 a protokol k nemu z roku 1967 vrátane plnej spolupráce s Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov, aby sa zaručila primeraná ochrana migrantov a zaručili sa ich práva a aby sa prijala taká legislatíva v oblasti azylu, ktorá by štatút utečenca a jeho práva zodpovedajúco uznávala, a to najmä zákaz kolektívneho vyhostenia a zásadu nenavracania;
- (d) pripomína Rade a Komisii ich záväzky zabezpečiť plný súlad vonkajšej politiky EÚ s Chartou základných práv, osobitne s jej článkom 19, ktorý zakazuje kolektívne vyhostenie a zaručuje zásadu nenavracania;
- (e) naliehavo vyzýva Radu a Komisiu, aby požiadali líbyjské orgány o podpísanie memoranda o porozumení, ktoré by umožnilo Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov legálne pôsobiť v krajine, a to s mandátom vykonávať v plnom rozsahu činnosti v oblasti prístupu a ochrany;
- (f) naliehavo žiada Radu a Komisiu, aby zabezpečili, že sa dohoda o readmisii s Líbyou bude týkať len nelegálnych migrantov, čím sa z nej vylúčia osoby, ktoré sa vyhlasujú za žiadateľov o azyl, utečencov alebo osoby, ktoré potrebujú ochranu, a opakuje, že zásada nenavracania sa vzťahuje na všetky osoby, ktorým hrozí, že budú vystavené trestu smrti, neľudskému zaobchádzaniu alebo mučeniu;
- (g) žiada Radu, aby osobám uznaným za utečencov vybraným v Líbyi Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov v súlade s programom spolupráce v oblasti migrácie zo 4. októbra 2010 ponúkla presídlenie;
- (h) žiada Radu a Komisiu, aby zvýšili svoju podporu činností Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov a aby zároveň u líbyjských orgánov podporovali dodržiavanie medzinárodných humanitárnych noriem pre neevidovaných migrantov v krajine vrátane systematického prístupu Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov k záchytným centrom;
- (i) vyzýva Radu a Komisiu, aby Líbyi v spolupráci s Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov, Medzinárodnou organizáciou pre migráciu a Medzinárodným centrom pre rozvoj migračnej politiky a ďalšími odbornými agentúrami ponúkli pomoc pri riešení problému obchodovania s ľuďmi v regióne, pričom by sa osobitná pozornosť venovala ochrane žien a detí vrátane pomoci pri začleňovaní zákonných migrantov a zlepšovaní podmienok pre migrantov, o ktorých sa zistilo, že sa neoprávnene zdržiavajú v krajine; v tejto súvislosti víta dohodu o programe spolupráce v oblasti migrácie, ktorú podpísali komisárka Malmöströmová a komisár Füle a líbyjské orgány v októbri 2010;
- (j) naliehavo žiada Komisiu, aby Parlamentu poskytla všetky podrobné informácie týkajúce sa vonkajšieho finančného nástroja použitého na dohodu o partnerstve medzi EÚ a Líbyou;
- (k) naliehavo žiada Radu, aby podnecovala Líbyu k tomu, aby sa zaviazala k moratóriu na trest smrti v súlade s uzneseniami Valného zhromaždenia OSN, ktoré boli prijaté 18. decembra 2007 a 18. decembra 2008, s cieľom zrušiť trest smrti, a aby zverejnila

štatistiky o všetkých osobách popravených v Líbyi od roku 2008 a poskytla informácie o totožnosti príslušných osôb a obvineniach, na základe ktorých boli odsúdené; žiada vysokú predstaviteľku/podpredsedníčku Komisie, aby preukázala, že EÚ považuje zrušenie trestu smrti za politickú prioritu tým, že bude systematicky otvárať túto otázku pri rokovaní s líbyjskými orgánmi;

- (l) vyzýva Radu, aby trvala na začlenení doložky o Medzinárodnom trestnom súde do rámcovej dohody, čo by viedlo Líbyu k tomu, aby zvažila ratifikáciu Rímskeho štatútu;
- (m) vyzýva Radu, aby navrhla Líbyi spoluprácu na programoch na posilnenie regionálnej súčinnosti v oblasti udržateľného rozvoja a životného prostredia, ako sú zmena klímy, nedostatok vody a dezertifikácia;
- (n) vyzýva Radu a Komisiu, aby počas rokovaní o rámcovej dohode podporovali účasť Líbye na euro-stredozemskom partnerstve a činnostiach a hlavných projektoch Únie pre Stredozemie;
- (o) vyzýva Komisiu, aby v plnom rozsahu dodržiavala svoju povinnosť podľa článku 218 Zmluvy o fungovaní EÚ riadne informovať Parlament o tom, čo EÚ sleduje „jadrovou spoluprácou“ s Líbyou v rámci kapitoly o energetike rokovaní o rámcovej dohode vrátane všetkých politických a bezpečnostných dôsledkov;
- (p) blahoželá orgánom a pracovníkom Líbye v oblasti zdravotníctva k pozoruhodnému zlepšeniu zdravotníckych a vedeckých kapacít na liečenie HIV/AIDS, ku ktorému došlo prostredníctvom akčného plánu pre Benghází, ktorý realizovala Líbya spolu s EÚ, a vyjadruje podporu požadovanému rozšíreniu takejto spolupráce na iné infekčné choroby a ďalšie zdravotnícke centrá v Líbyi; vyzýva členské štáty EÚ, aby rozšírili špecializovanú zdravotnú starostlivosť na pacientov Líbye vrátane umožnenia dočasnej liečby v špecializovaných zariadeniach v Európe;
- (q) domnieva sa, že rámcová dohoda by mala zahŕňať pomoc pri budovaní inštitucionálnych kapacít ako prostriedku na posilnenie občianskej spoločnosti, podporu modernizácie, presadzovanie demokratických reforiem, nezávislých médií a nezávislého súdnictva, ako aj na povzbudenie ďalšieho úsilia o otvorenie možností pre oblasť podnikania, akademickú obec, MVO a ďalšie zainteresované strany v Líbyi;
- (r) vyzýva Radu a Komisiu, aby zabezpečili, že sa programy určené pre obchod zamerajú na poskytovanie skutočnej podpory podnikom, najmä malým a stredným podnikom, s cieľom maximalizovať ich exportný potenciál;
- (s) vyzýva Radu a Komisiu, aby nabádali Líbyu k tomu, aby v plnom rozsahu dodržiavala záväzky, ktoré prijala pri svojom vstupe do UNHCR, a v dôsledku toho naliehavo žiada Líbyu, aby vydala trvalé pozvania pre tých, ktorí boli na základe osobitných postupov OSN menovaní ako osobitní spravodajcovia pre mimosúdne, hromadné alebo svojvoľné popravy, pre mučenie a pre slobodu prejavu a ako osobitní spravodajcovia pre súčasné podoby rasizmu, rasovej diskriminácie, xenofóbie a súvisiacej neznášanlivosti, ako aj pracovné skupiny pre nútené alebo

nedobrovoľné zmiznutia a pracovné skupiny pre svojvoľné zadržania, ako sa požaduje v nedávnom všeobecnom pravidelnom preskúmaní o Líbyi; zároveň v rovnakom duchu žiada o slobodný prístup do krajiny na účely nezávislej kontroly situácie v oblasti ľudských práv vo všeobecnosti;

- (t) vyzýva Radu, aby zabezpečila, že schengenské víza pre Líbyjčanov sa budú vydávať bez zbytočných prieťahov, a aby preskúmala možnosť ďalších zjednodušených postupov a presvedčila líbyjské orgány, aby uľahčili vydávanie víz pre Európanov, ktorí v Líbyi žijú alebo vykonávajú profesionálnu činnosť;
  - (u) odporúča, aby sa čo najskôr zriadila delegácia EÚ v Tripolise;
2. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto odporúčanie Rade a pre informáciu aj Komisii a vládam členských štátov Európskej únie.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Európa nemôže ignorovať Líbyu, ani nebrať ohľad na vývoj krajiny. Líbya má pre EÚ strategický význam, leží na južnom pobreží Stredozemného mora a zúčastňuje sa na dialógu 5+5. Ako člen Africkej únie má Líbya rovnaký záujem ako EÚ vykonávať spoločné strategické partnerstvo Afriky a EÚ a presadzovať udržateľný rozvoj v Afrike. Líbya zohráva úlohu v oblasti regionálnej a globálnej bezpečnosti vrátane boja proti šíreniu extrémizmu ako aj v oblasti námornej správy. So 6 miliónmi obyvateľov má Líbya najväčšie dokázané zásoby ropy v Afrike a je tretím najväčším dodávateľom Európy v rámci celkového dovozu energií do EÚ (ropa a plyn). Vzájomná hospodárska závislosť je skutočnosťou: EÚ je prvým obchodným partnerom Líbye podieľajúcim sa v roku 2009 takmer na 70 % jej celkového obchodu. Líbya je tiež kľúčovou krajinou tranzitu migrantov a utečencov usilujúcich sa dostať do Európy. Európa a Líbya majú záujem o zachovanie spoločného kultúrneho dedičstva. Niekoľko členských štátov EÚ udržiava s Líbyou čulé vzťahy, pričom mnohé spoločnosti a banky slúžia ako nástroje finančných záujmov Líbye v Európe. Najmenej dva členské štáty EÚ nedávno podpísali dohody s Líbyou: v roku 2008 Francúzsko podpísalo dohodu o spolupráci v oblasti civilného využívania jadrovej energie a v roku 2009 Taliansko uzavrelo zmluvu o priateľstve, partnerstve a spolupráci.

V roku 2007 EÚ a Líbya podpísali memorandum o porozumení, ktoré spečatilo prepustenie 5 bulharských zdravotných sestier a palestínskeho lekára zadržovaných v Líbyi a začalo akčný plán pre Bengházi s cieľom pomôcť Líbyi pri riešení problematiky HIV/AIDS. Rokovania o rámcovej dohode boli otvorené v roku 2008 na základe mandátu, ktorý Komisii udelila Rada EÚ. Európsky parlament ešte nedostal právo na prístup k obsahu tohto mandátu napriek právomoci, ktorú mu udeľuje Lisabonská zmluva.

Skutočnosť, že Líbya v decembri 2003 zrušila svoje jadrové programy a súhlasila so zaplatením odškodnenia pre obete aféry Lockerbie a obete teroristického útoku na lietadlo spoločnosti UTA, mali rozhodujúci vplyv na to, že krajina prestala byť vnímaná ako zavrhaná krajina sponzorujúca terorizmus, čo viedlo k jej izolácii, sankciám OSN (embargo týkajúce sa obchodu, zbraní a civilnej leteckej dopravy) a k americkému bombardovaniu miest Tripolis a Bengházi v roku 1986.

Z dôvodu svojej závislosti od vývozu ropy a plynu sa Líbya snaží prehĺbiť svoje medzinárodné vzťahy, pričom sa v značnej miere angažovala v Afrike (jej vzťahy s arabským svetom sú poznačené vzájomnými rozpormi) a v medzinárodných inštitúciách. Modernizácia a diverzifikácia jej hospodárstva si budú vyžadovať priaznivejšie podnikateľské a investičné prostredie. Nie je však pravdepodobné, že dôjde k významným politickým reformám, ktoré si takéto prostredie bude vyžadovať, pretože v Líbyi pretrvávajú autokratické vykonávanie štátnej moci.

Už viac ako 40 rokov vládne v Líbyi diktátorský režim, v ktorom sa moc sústreďuje do rúk jedného muža, plukovníka Kaddáfího, ktorý je spomedzi arabských a afrických lídrov najdlhšie vo funkcii. Líbyjčania majú zabezpečené bezplatné vzdelávanie, zdravotnú starostlivosť a dotované bývanie, pričom do istej miery profitujú z toho, že príjmy z ropy sa prerozdeľujú v prospech spoločnosti. Napriek miere rastu HDP však vývoj zaostáva

za ďalšími krajinami s bohatými zásobami ropy a Líbya má jedno z najmenej diverzifikovaných hospodárstiev v regióne, keď zahraničné investície naďalej závisia od nepredvídateľných rozhodnutí vládcu.

Líbyjčania nepoživajú základné ľudské práva a slobody napriek skutočnosti, že ich štát má konkrétne medzinárodné záväzky v oblasti dodržiavania ľudských práv a nedávno bol zvolený za člena Rady OSN pre ľudské práva a ratifikoval viacero právne záväzných medzinárodných nástrojov.

Pravidelne sa vykonáva trest smrti. V uplynulých rokoch hrozila smrť najmenej 5 európskym občanom (bulharským zdravotným sestram). V roku 2010 bolo popravených 18 osôb, z toho viacero cudzincov, ale ich totožnosť, štátnu príslušnosť a obvinenia líbyjské orgány nezverejnili.

Štátna moc, ktorá sa nezakladá na zásadách právneho štátu ani na inštitúciách s demokratickou zodpovednosťou, viedla k svojvoľnému a nevyspytateľnému správaniu voči cudzincom a zahraničným záujmom v Líbyi, ako nedávno ukázal prípad švajčiarskeho obchodníka. Líbyjčania a cudzinci žijúci v Líbyi nepoživajú väčšinu občianskych a politických práv, konkrétne slobodu prejavu, zhromažďovania a združovania, právo na spravodlivý súdny proces, pracovné práva, práva žien a právo na slobodné, spravodlivé, pravidelné a všeobecné voľby, pričom sa často vyskytujú prípady svojvoľného zadržania, mučenia a nedobrovoľného zmiznutia osôb.

Líbya potrebuje zahraničnú pracovnú silu. V Líbyi pracujú takmer 2 milióny cudzincov – čo zodpovedá tretine občanov. Napriek tomu je diskriminácia migrantov rozšírená a Líbya nepriznáva osobitné postavenie ľuďom, ktorí v krajine pracujú v súlade s právnymi predpismi, ani neľahčuje ich peňažné prevody. Predovšetkým prisťahovalkyne sú často obeťami diskriminácie, vykorisťovania a obchodovania s ľuďmi.

Líbya rovnako nemá ani právne predpisy o azyle, preto zo zákona neuznáva potrebu chrániť ľudí, ktorí unikajú pred prenasledovaním. Hoci Líbya nepodpísala Dohovor OSN o utečencoch z roku 1951, ratifikovala dohovor Africkej únie o ochrane utečencov, umožnila Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov pôsobiť v krajine niekoľko rokov, ale prednedávnom náhle rozhodla o zatvorení jeho úradu. Vyvoláva to vážne znepokojenie Európskeho parlamentu, ktoré vyjadril vo svojom uznesení zo 17. júna 2010.

V líbyjskej ústave sa uvádza, že „vydanie politických utečencov sa zakazuje“. Napriek tomu Líbya opakovane vrátila osoby, ktoré sa nezákonne zdržiavali na jej území, do ich krajín pôvodu bez ohľadu na vážne ohrozenie ich životov. Pred uzatvorením kancelárie Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov v Tripolise bolo v Líbyi registrovaných 8 950 utečencov a 3 680 žiadateľov o azyl. Väčšina z nich pochádza z Eritrey, Iraku, Somálska, Sudánu, Etiópie a Čadu. Palestínskych utečencov je asi 3 700.

EÚ požiadala, aby sa readmisná dohoda stala súčasťou rámcovej dohody, ale Tripolis nemá v úmysle túto požiadavku splniť. Vzhľadom na systematické porušovanie ľudských práv v Líbyi a pretrvávajúce mučenie a vykonávanie trestu smrti je nespravodlivé, že sa Rada a Komisia usilujú o takúto dohodu, na základe ktorej budú ľudia násilne navracaní do Líbye.

Takto však postupuje Taliansko na základe zmluvy o priateľstve, čím porušuje právne záväzky EÚ. Talianskom podporované líbyjské hliadky v Stredozemnom mori bojujúce

proti nezákonnej migrácii znížili počet migrantov prichádzajúcich do Talianska, čo sa deje na úkor ľudských práv: v roku 2009 Taliansko vrátilo do Líbye takmer 1 000 osôb potom, ako boli zachránené alebo zadržané na mori. Podľa talianskeho ministra vnútra došlo v prvých troch mesiacoch roku 2010 k 96 % poklesu príchodov v porovnaní s rokom 2009. Nedávny prípad (z 12. septembra 2010) ukazuje, ako sú ohrozené životy migrantov: taliansky rybársky čln plávajúci v blízkosti líbyjského pobrežia sa ocitol pod paľbou líbyjskej hliadky používajúcej plavidlo darované Talianskom. Líbya sa ospravedlnila, ale taliansky minister vnútra uviedol, že Líbyjčania „možno... omylom považovali rybársky čln za čln s nelegálnymi migrantmi...“, ako keby sa v takom prípade dala strelba ospravedlniť.

Po medzinárodných protestoch proti možnosti, že Líbya vráti stovky utečencov/migrantov do Eritrey v júni minulého roka, sa líbyjské orgány rozhodli prepustiť všetky osoby s nezákonným pobytom (v počte niekoľko tisíc) z 18 záchytných centier pre migrantov v krajine – v ktorých vo všeobecnosti panovali otravné životné a zdravotné podmienky –, pričom tieto osoby dostali 3 mesiace na to, aby zlegalizovali svoju prítomnosť v krajine. Vzhľadom na nedostatok pracovných príležitostí a zákonných ciest však väčšina týchto ľudí sotva prežíva na uliciach a mnohí žiadajú o repatriáciu.

Správa verejných vecí v Líbyi je úbohá a štátne a civilné inštitúcie sú veľmi slabé. Súdnictvo a médiá nie sú nezávislé. Napriek tomu v uplynulých rokoch došlo k pokusom o posilnenie správnych kapacít, vytvorenie priaznivejšieho prostredia pre podniky a otvorenie istého politického priestoru občianskej spoločnosti.

Spolupráca EÚ a Líbye môže byť prínosom pri napomáhaní posilňovania kapacít Líbye. Úspešným príkladom je akčný plán pre Bengházi, prostredníctvom ktorého Líbya dosiahla pozoruhodné zlepšenie v oblasti medicínskych a vedeckých kapacít liečby HIV/AIDS, čo pomohlo zachrániť postihnuté deti a dospelých. Líbyjčania oceňujú tieto výsledky a vyjadrili želanie rozšíriť takúto spoluprácu s EÚ na oblasť liečby iných infekčných ochorení a budovania ďalších zdravotníckych stredísk. Členské štáty EÚ by sa mali nabádať, aby poskytovali líbyjským pacientom lekársku starostlivosť vrátane uľahčenia dočasnej liečby v špecializovaných zariadeniach v Európe.

Vzhľadom na vzájomnú závislosť riadenia migrácie a boja proti zmene klímy a dezertifikácii možno väčšinu výziev, pred ktorými rozvoj Líbye stojí, riešiť iba v kontexte regionálnej spolupráce. Konajúc v izolácii Líbya zhoršila niektoré z týchto problémov, ako napríklad projekt Great Man Made River (Veľkej umelej rieky), ktorý vyčerpáva nenahraditeľné vodonosné vrstvy. EÚ musí nabádať Líbyu, aby vytvorila regionálnu súčinnosť s cieľom vyrovnáť sa s hrozbami, ktoré majú vážne dôsledky presahujúce hranice Líbye.

Rámcová dohoda, o ktorej v súčasnosti rokujú EÚ a Líbya, môže byť užitočná z hľadiska poskytnutia strategického smeru a štruktúry rozvoja existujúcich vzťahov a súčasne môže zabezpečiť, že sa tieto vzťahy budú realizovať pri plnom dodržiavaní európskych hodnôt a zásad a že posilnia spoločné záujmy EÚ. Treba posúdiť dvojstrannú dohodu o spolupráci Francúzska a Líbye v oblasti civilného využívania jadrovej energie, aby sa zabezpečilo, že je v súlade so záväzkami EÚ a zásadami Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu v záujme boja proti šíreniu jadrových zbraní a zaručenia bezpečnosti. Čo sa týka taliansko-líbyjskej zmluvy o priateľstve, 9. novembra 2010 taliansky parlament vyzval na jej preskúmanie s cieľom zabezpečiť súlad zmluvy s medzinárodnými záväzkami Talianska a jeho ústavou,

a to hlavne z hľadiska práva na azyl a práva na život.

Európsky parlament by mal odporučiť, aby Rada a Komisia prehodnotili rokovania s Líbyou, hlavne v zmysle týchto bodov:

- zabezpečiť, aby Líbya podpísala s Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov dohodu o sídle, a trvať na tom, aby Líbya ratifikovala Ženevský dohovor z roku 1951;
- naliehať, aby Líbya prijala moratórium na trest smrti;
- zaviazať líbyjské orgány, aby uznali jurisdikciu Medzinárodného trestného súdu;
- je absolútne neprijateľné, aby sa Rada a Komisia naďalej snažili o dosiahnutie readmisnej dohody s Líbyou; je to v rozpore so základnými hodnotami EÚ a Chartou základných práv EÚ; snahy externalizovať riadenie migračných prúdov nemôžu zahŕňať toleranciu EÚ voči praktikám odsunutia alebo iným postupom, ktoré ohrozujú životy migrantov/utečencov;
- EÚ by mala nabádať líbyjské orgány, aby zlepšili štatút zákonných migrantov, zabezpečili im prístup k povoleniam na pobyt a bojovali proti obchodovaniu s ľuďmi, a pomáhať im pritom; prioritou pre EÚ musí byť pomoc pri zlepšovaní fungovania stredísk pre ľudí, ktorí sa nezákonne zdržiavajú v krajine;
- Rada a Komisia by mali zapojiť líbyjské orgány do diskusií o hlavných problémoch týkajúcich sa ľudských práv, hlavne naliehať na revíziu právnych predpisov, ktoré obmedzujú práva na slobodu prejavu, združovania a zhromažďovania; na prepustenie väzňov zadržovaných bez náležitého procesu; vyšetrovanie mučenia väzňov alebo zlého zaobchádzania s nimi, vykorisťovania a sexuálneho zneužívania utečencov, žiadateľov o azyl a migrantov, ako aj na vyvodenie zodpovednosti za zmiznutia, mimosúdne vyhostenia a telesné tresty, ako sú bičovanie a amputácie; na zrušenie všetkých násilných vyhostení utečencov alebo migrantov do krajín, kde im hrozí prenasledovanie; na poskytnutie objasnenia a odškodnenia rodinám osôb, ktoré zmizli alebo boli zabití vo väzbe, ako sú obeť vo väzení Abu Selim; na odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien, ako sú právne predpisy týkajúce sa manželstva, rozvodu, mimomanželského pohlavného styku a dedičstva; ako aj na boj proti beztrestnosti, a to vyvodením zodpovednosti bezpečnostných síl a podriadením agentúry pre vnútornú bezpečnosť súdnemu dohľadu.

Záverom, strategický význam Líbye v spojení s mnohými výzvami, ktoré nastoľuje, zdôrazňuje potrebu komplexnej politiky EÚ voči Líbyi. Treba, aby EÚ zaangažovala Líbyu do širokej škály otázok. Táto rámcová dohoda musí byť tiež dôležitým nástrojom na presadzovanie zásad právneho štátu, dodržiavanie ľudských práv, ochranu migrantov a utečencov a podporu udržateľného rozvoja v Líbyi.

10.11.2010

NÁVRH ODPORÚČANIA B7-0615/2010

v súlade s článkom 121 ods. 3 rokovacieho poriadku,

Ana Gomes v mene skupiny S&D

o prebiehajúcich rokovaníach o rámcovej dohode medzi EÚ a Líbyou

Európsky parlament,

- so zreteľom na závery Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy z 15. októbra 2007 o otvorení diskusie týkajúcej sa rámcovej dohody medzi EÚ a Líbyou a na závery Európskej rady z 18. – 19. júna a 29. – 30. októbra 2009 o politikách súvisiacich s migráciou,
  - so zreteľom na prebiehajúce rokovania medzi EÚ a Líbyou o rámcovej dohode, na nedávno podpísaný program spolupráce v oblasti migrácie a na súčasnú spoluprácu medzi EÚ a Líbyou týkajúcu sa migrácie a HIV/AIDS,
  - so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z 10. decembra 1948,
  - so zreteľom na Ženevský dohovor z 28. júla 1951 a na Protokol o štatúte utečencov z 31. januára 1967,
  - so zreteľom na Dohovor Africkej únie, ktorým sa riadia osobitné aspekty problémov utečencov v Afrike zo septembra 1969,
  - so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie,
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. júna 2010 o popravách v Líbyi,
  - so zreteľom na článok 121 ods. 1 rokovacieho poriadku,
- A. keďže napriek pretrvávajúcej diktátorskej vláde Líbya prehľbila obchodné a politické vzťahy s členskými štátmi EÚ a ako partner EÚ zohráva úlohu v stredozemskom regióne a Afrike v rôznych otázkach, najmä v oblasti migrácie, rozvoja, zmeny klímy, bezpečnosti a stability vrátane boja proti šíreniu extrémizmu, ako aj energetickej bezpečnosti,
- B. keďže rámcová dohoda, o ktorej sa v súčasnosti rokuje, sa vzťahuje na celý rad oblastí, a to od posilnenia politického dialógu až po rozvoj obchodných vzťahov a zlepšovanie spolupráce v rôznych odvetviach,
- C. keďže dodržiavanie ľudských práv, demokracie a zásad právneho štátu, ako aj nesúhlas

s trestom smrti sú základné zásady EÚ; keďže Európsky parlament sa výrazne angažuje za všeobecné zrušenie trestu smrti,

- D. keďže Líbya neratifikovala Dohovor OSN o utečencoch z roku 1951, ale ratifikovala Dohovor Africkej únie, ktorým sa riadia osobitné aspekty problémov utečencov v Afrike a v ktorom sa v článku 8 zdôrazňuje, že „tento dohovor je v Afrike účinným regionálnym doplnkom Dohovoru OSN o právnom postavení utečencov z roku 1951“ a že „členské štáty spolupracujú s Vysokým komisárom OSN pre utečencov“,
- E. keďže článok 19 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie zakazuje akýkoľvek odsun, vyhostenie alebo vydanie do štátu, v ktorom existuje vážna hrozba, že príslušná osoba bude vystavená trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu,
- F. keďže okrem iných medzinárodných nástrojov v oblasti ľudských práv Líbya ratifikovala Medzinárodný dohovor o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (1970), Medzinárodný dohovor o občianskych a politických právach (1970), Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (1968), Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie voči ženám (1989), Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (1989), Dohovor o právach dieťaťa (1993) a Medzinárodný dohovor o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín (2004),
- G. keďže napriek neustálemu vážnemu porušovaniu ľudských práv bola Líbya nedávno zvolená za člena Rady OSN pre ľudské práva,
- H. keďže v dôsledku dvoch uvedených bodov má Líbya osobitné medzinárodné právne záväzky týkajúce sa dodržiavania ľudských práv,
- I. v súvislosti s prebiehajúcimi rokovaniami o rámcovej dohode sa obracia na Radu s týmito odporúčaniami:
  - a. naliehavo vyzýva Radu, aby poskytla Parlamentu prístup k mandátu vydanému Komisii na začatie rokovaní o rámcovej dohode medzi EÚ a Líbyou v súlade s článkom 218 ods. 10 ZFEÚ, v ktorom sa uvádza, že Parlament musí byť ihneď a v plnom rozsahu informovaný vo všetkých etapách konania;
  - b. naliehavo vyzýva Radu a Komisiu, aby trvali na tom, že Líbya ratifikuje Ženevský dohovor o utečencoch z roku 1951, a odporúča, aby sa Líbyi ponúkla pomoc pri vykonávaní sprievodných opatrení;
  - c. naliehavo vyzýva Radu a Komisiu, aby požiadali líbyjské orgány o schválenie právnej prítomnosti Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov v krajine, a to s mandátom vykonávať celý rad jeho činností ochrany;
  - d. naliehavo vyzýva Radu, aby sa prestala snažiť o uzavretie readmisnej dohody s Líbyou, pretože vysielanie jednotlivcov do krajiny, kde sa trvalo porušujú ľudské práva a uplatňuje trest smrti, by bolo porušením právnych záväzkov EÚ v oblasti ochrany ľudských práv; okrem toho vyzýva Radu, aby ponúkla vybraným utečencom

v Líbyi program presídlenia do členského štátu EÚ a navrhla opatrenia na riešenie problému obchodovania s ľuďmi v regióne, a to s osobitným zreteľom na ochranu žien a detí;

- e. naliehaivo žiada Radu, aby presadzovala dohodu o moratóriu na trest smrti v Líbyi vedúcu k jeho zrušeniu, a vyzýva líbyjské orgány, aby zverejnili informácie a štatistiky o osobách, ktoré boli popravené v Líbyi od roku 2008;
  - f. vyzýva Radu, aby posilnila regionálnu súčinnosť z hľadiska udržateľného rozvoja a otázok týkajúcich sa životného prostredia, ako sú zmena klímy, nedostatok vody a dezertifikácia;
  - g. domnieva sa, že rámcová dohoda by mala zahŕňať pomoc pri budovaní inštitucionálnej kapacity ako prostriedku na posilňovanie občianskej spoločnosti, na podporu úsilia Líbye o modernizáciu, na podnietenie demokratických reforiem a otvorenie politického priestoru;
  - h. odporúča zriadenie delegácie EÚ v Tripolise;
2. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto odporúčanie Rade a pre informáciu aj Komisii a vládam členských štátov Európskej únie.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	9.12.2010
Výsledok záverečného hlasovania	+: 52 -: 0 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Gabriele Albertini, Frieda Brepoels, Arnaud Danjean, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Takis Hadjigeorgiou, Richard Howitt, Anneli Jäätteenmäki, Ioannis Kasoulides, Nicole Kiil-Nielsen, Maria Eleni Koppa, Andrey Kovatchev, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Eduard Kukan, Alexander Graf Lambsdorff, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Mario Mauro, Kyriakos Mavronikolas, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Norica Nicolai, Ria Oomen-Ruijten, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Vincent Peillon, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Cristian Dan Preda, Fiorello Provera, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, Werner Schulz, Charles Tannock, Inese Vaidere, Graham Watson
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Elena Băsescu, Emine Bozkurt, Hélène Flautre, Lorenzo Fontana, Kinga Gál, Liisa Jaakonsaari, Elisabeth Jeggle, Indrek Tarand, Traian Ungureanu, Janusz Władysław Zemke
Náhradníci (čl. 187 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Eleni Theocharous